

کاتاکالی
Kathâkali

هفدهمین جشنواره بین‌المللی تئاتر
تهران - ۱۵ بهمن ۱۳۷۷

نارپاش

۷

۱۳ بهمن ۱۳۷۷ - ۲۰۰ ریال

● کاتاکالی

● گزارش جلسه نقد و بررسی

● یادداشت‌های منتقدان

● علاقه من به تئاتر است

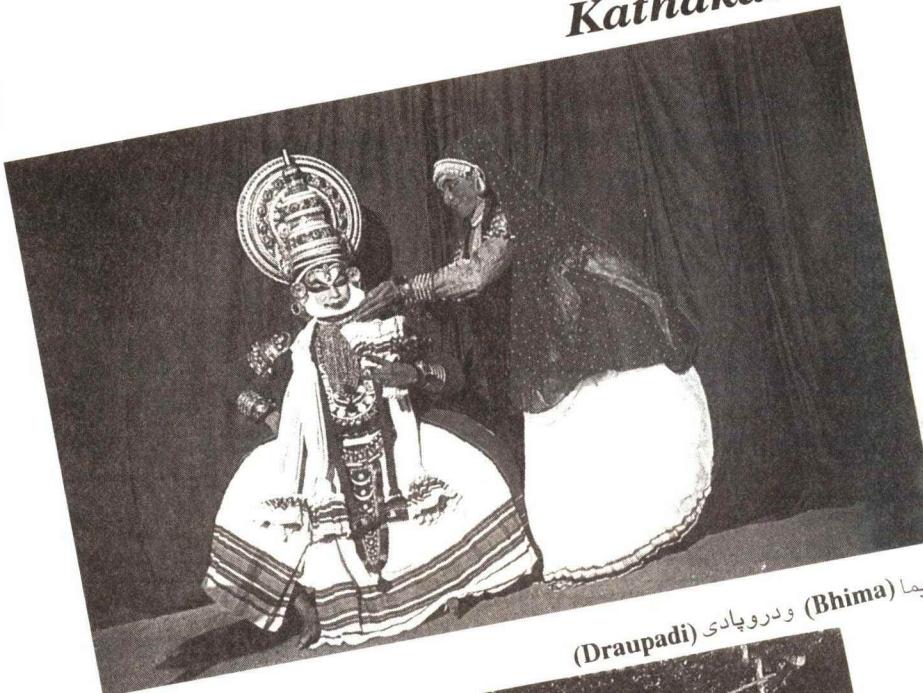
● تمرين در تماشاخانه
خودگردان

● دست یافتن به وحدت
در صحنه

● این جشنواره متفاوت است

● پیشینه شانزده دوره
جشنواره

● بخش انگلیسی

(Bhima) و دروپادی (Draupadi)

و پاری هنگامی که جامه از تنفس میکنند

نومان بوژینه - قهرمان

کاتاکالی

کاتاکالی هنر سنتی و آئینی هند که در هفدهمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر به اجرا در می‌آید از مهمترین آثار نمایشی جهان محسوب می‌شود. برای آشنائی با این شیوه برجسته آئینی و به مناسبت اجرای آن انتشارات نمایش کتابی با عنوان کاتاکالی و با ترجمه جلال ستاری به چاپ رسانده است. در اینجا نیز بخش کوتاهی از کتاب یاد شده را برای خوانندگان نمایش نقل می‌کنیم:

فهرست

بازیگران

هنر قدیمی تئاتر هند، آنگوشه که در ناتیاشا ستراتوصیف شده، قرن‌های متمادی در سراسر هند رواج داشته است. اما امروزه تنها در مکتب بزرگ، نمودار آن سنت، باقی مانده است که عبارتند از: بهاراتا ناتیام (Bharata natyam) که فقط زنان با رقص آنرا نمایش می‌دهند و مرکزش در ایالت مدرس واقع است و کاتاکالی (Kathâkali) که فقط مردان رقصند آنرا بازی می‌کنند و مکتب بزرگش به نام کالاماندالام (Kalâmandalam) در ایالت کرالا (Kerala) در جنوب غربی هند قرار دارد.

گرچه علی‌الاصول هر رقصندۀ می‌تواند همه نقش‌ها را بازی کند، اما از لحاظ فنی، رقصندگان، به طور کلی برای نمایش بعضی خلقیات و طبایع آدم‌های بازی، کمابیش صاحب ذوق و سلیقه و چاپکی و مهارت‌اند و همه برای بازی تمام نقش‌ها، یکسان توانا نیستند.

زبان حرکات و اشارات هنرمندان بزرگ چنان سیّال و روان است که آنان می‌توانند هنگامی که نمایش احساسی هنوز نداده دارند، به نمایش احساسی نو بپردازند و زمانیکه هنوز از نمایش شخصیتی فارغ نشده‌اند، شخصیت نوینی را مجسم کنند. برخی بازیگران برای لالبازی مستعدترند و برخی دیگر «نقالان» بهتری هستند. اما نمی‌توان بازیگری را به دلالت چهره‌پردازی‌اش از دیگری تمیز داد، و استادان فقط از طریق فوت و فن‌شان در بازی، قابل تشخیص‌اند.

(Kalâmandalam)

سنت تئاتر رقصان موسوم به کاتاکالی در جنوب غربی هند بسیار سرزنش و شاداب است. تئاتر جزء زندگی است و در کوچکترین روستاهای نیز نمایش داده می‌شود و در مراکز مختلف، دسته‌های بازیگران و مکاتب گوناگون، فعالند.

منتھی در شرایط زندگانی مدرن، اقتباس‌های مدرن و آسان‌گیر و آسان‌پسند، همواره خطی است که هنر بزرگ کلاسیک را تهدید می‌کند. ازین‌رو والاتول (Vallathol) شاعر مشهور مالایالمی (Malayalam)، به منظور حفظ تئاتر رقصان در برترین پایگاه فنی و هنریش، در ۱۹۲۷ مدرسه معروف کاتاکالی را که به نام کرالا - کالا - ماندالام زبانزد است، بنیان نهاد و توانست بزرگترین بازیگران رقصندۀ بهترین استادان این هنر در خطر افتاده را در آن مرکز گرد آورد و نسلهای جدیدی از هنرمندان طراز اول تربیت کند.

کودکانی که می‌خواهند هنر تئاتر بیاموزند و بازیگر حرفه‌ای شوند، در سنین ده یا دوازده سالگی به مدرسه کالاماندالام می‌روند و در آنجا، آموزش و کارآموزی‌شان سخت و عبارت است از ماساژ، تمرینات آکروباسی، و تعلیماتی فنی و هنری در رشته‌های هنرهای دشوار. زبان حرکات و اشارات (مورداها) و لال بازی (mime, abhinaya) و رقص (mime, abhinaya). مستعدترین شاگردان فقط در حدود هجده سالگی می‌توانند ایفای نقش‌هایی را در نمایش آغاز کنند.

همه استادانی که امروزه فنون کاتاکالی را در مدارس اصلی رقص در هند می‌آموزند، فارغ التحصیلان کالاماندالام‌اند. کالاماندالام در ایالت سابق تریشور (Trichur)، نزدیک شهر شورانور (Shoranur)، در هکدهای شاعرانه واقع است که امروزه بسیار مشهور است و شروتووروتی (Cherutturuthi) نامیده می‌شود.

- ۲ کاتاکالی
- ۳ گزارش جلسه نقد و بررسی
- ۴ یادداشت‌های منتقدان
- ۶ علاقه من به تئاتر است
- ۷ تمرین در تماشاخانه خودگردان
- ۸ دست یافتن به وحدت در صحنه
- ۹ این جشنواره متفاوت است
- ۱۰ پیشنه شانزده دوره جشنواره
- ۱۱ بخش انگلیسی

نمایش

ویژه هفدهمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر

سردبیر: لاله تقیان

همکاران این شماره:

فاطمه کباریان، شهناز یوسفی،
فاطمه شفیعی، لیلا مینائی، فرزانه
سرمدی، سهیل خدایپرستی،
جنت ترصی

گزارش نقد و بررسی پرنده سبز - مسافر بی توشه

مسئول جلسه با قبول اینکه که وجه اول تئاتر سرگرم کنندگی آن است گفت که علت وجودی این حرکات و مفاهیم باید منطق خاص خودش را داشته باشد و منطق این اثر به ما القاء نمی‌شود.

شایان ذکر است که قسمت دوم جلسه که قرار بود به نقد و بررسی نمایش مسافر بی توشه به کارگردانی خانم محمدی برگزار شود و ایشان قرار بود در جلسه حضور داشته باشند به دلیل کسالت شدید ایشان برگزار نشد.

مسئول جلسه به عناصری از جمله نوع گزینش که در گویش‌ها، نوع بازیها، کلمات و نوع خاص ادای آنها که گاهی شبیه دکلاماسیون می‌شود، اشاره کردند و اضافه کردند.

عنصر تکرار که در روحوضی بسیار دیده می‌شود و بدء بستان‌های کلامی که در این نمایش وجود داشت در کنار هم نمی‌توانستند ما را با کل کار مرتبط کنند و منطق کلی کار هنوز دریافت نشده تا این جزئیات را بتوانیم با آن مرتبط کنیم.

بخش اول جلسه نقد و بررسی امروز به کار "پرنده سبز" اختصاص داشت که طبق روای اکثر جلسات نقد و بررسی بدون حضور کارگردان صورت گرفت. این عدم حضور کارگردانها آیا دلیل بی‌علاقگی آنها به چنین جلساتی است؟ و یا ... به‌هر حال آقای عزیزی نه پیغامی داده بودند و نه خبری. اما گزارش جلسه بدین قرار است که مسئول جلسه ابتدا نظرات خود را در مورد این نمایش اظهار داشت و چند نفر نیز سوالات خود را مطرح کردند.

می‌خواهم روی صحنه بمیرم

گفتگو با حاج آقا تهامی معاون فرهنگی قضائی زندانهای استان خراسان

— محمدحسین ناصریخت —

پس از مقام کسب اول تئاتر زندانهای کشور در زنجان سال ۱۳۷۶ در تهران بر روی صحنه رفته و سال جاری نمایشنامه دریایی که شمه‌ای از زندگی حضرت یونس (ع) بود با شایستگی تمام در جشنواره تئاتر زندانهای کشور در شیراز به مقام نخست دست یافته و سپس به تهران آمد.

◆ با توجه به این نمونه و تجربه به دست آمده چه پیشنهادی برای رفع مشکلات دارید؟

◀ با عنایت به اینکه تجربیات نشانگر آن است که استعدادهای بالفعلی در زندانها هستند که باید تقویت و تشویق شوند انتظار می‌رود از کلیه ارگانها مربوطه و هنرمندان متعدد و متولیان هنر بخصوص وزارت ارشاد و مرکز هنرهای نمایشی همکاری‌های لازم را در ابعاد مختلف هنری بنمایند تا اینکه روز به روز شاهد درخشش‌های بیشتری در امور هنری زندانها باشیم انشاء الله.

جائیکه از خداوند خواسته‌ام یا هنرمند شوم یا بتوانم یافته‌ها و تجربه‌های خود را از طریق بازی به روی صحنه نمایش منتقل نمایم و یا اینکه در روی صحنه بمیرم.

◆ آیا در برنامه ریزی‌های بلند مدت برای اصلاح مجرمین و جهت ورود به جامعه نیز به این امر توجه شده است؟

◀ شایان ذکر است کار هنری، کار مقطعی در زندانها نخواهد بود بلکه به صورت یک برنامه تدوین شده از ناحیه سازمان زندانهای کشور به کلیه استانها، ابلاغ گردیده که یکی از برنامه‌های آن برگزاری مسابقات هنری در زندانهای استان و معرفی کارهای برتر استانی به جشنواره تئاتر زندانهای کشور به صورت سالانه برگزار می‌گردد و منتخب این جشنواره به جشنواره فجر راه می‌یابد که تا کنون ۲ سال متوالی استان خراسان به جشنواره فجر راه یافته. یکی نمایش مثنوی سرخ که

◆ فعالیت هنری و به ویژه تئاتر به عنوان راهی برای درمان و تزکیه نفس پیشنهاد شده‌اند آیا تئاتر در اصلاح زندانیان نیز مؤثر بوده است؟

◀ البته ما اهداف زیادی را در خصوص اشاعه فرهنگ و هنر در زندانها تعقیب می‌کنیم از آن‌جمله بکارگیری هنر تئاتر درمانی به منظور اصلاح و پیگیری آثار آن در ارتکاب جرائم بعدی و مقابله جدی و مؤثر با تهاجم فرهنگی بیگانه و تعمق بخشیدن به فرهنگ غنی ملی و اسلامی ایران است.

◆ آیا نمایشنامه دریایی به نتایجی دست یافته‌اید؟

◀ بحمدالله در همین نمایش به نتایجی بسیار مطلوب دست یافته‌ایم به عنوان نمونه یکی از بازیگران که در نقش یونس (ع) بازی می‌کند علیرغم اینکه در بیرون زندان با تئاتر بیگانه بوده، می‌گوید بیشترین تأثیر را در زندگیم از اینکار پذیرفته‌ام تا

یادداشت‌های منتقدان

نمایش کامل جشنواره

علیرضا احمدزاده

بکت در داستان مالون می‌میرد "بهتر است بازی باخته را ادامه بدھیم دستمان را رو نکنیم. اینطوری برای سلامتی بهتر است. بله دوست عزیز جناب رحمانیان اینطوری برای همه بهتر است. به هر حال نمایش مجلس نامه غیر از جمله آخر، نمایش کامل با ویژگیهای نمایش ایرانی بود.

که با بازی مهتاب نصیرپور با آن لهجه شیرین آذری و حبیب رضایی با آن ملاحت اجرایش و رضا عمرانی با آن تسلط در نقش شمرخوان باید دست مریزاد گفت و این همه البته از کارگردانی دقیق رحمانیان است. اما افسوس که در آخرین بخش نمایش به کلام موزون، نمایش را با جمله "این تئاتر پوچ و جفنج است" به پایان برد. این کار آب سردی بود که بر حرارت و انرژی با ارزش کار ریخته شد. البته بر خیلی‌ها پوشیده نیست که این پوچی در ارتباط با تأثیرات اجتماعی تئاتر مخصوصاً در جامعه‌ما وجود دارد اما گفتن این موضوع ضرورتی ندارد. به قول

محمد رحمانیان نویسنده خوبی است و در ضمن کارگردان بهتری نیز هست. "مجلس نامه" سوگ-مضحکه‌ای بود که امسال در سالن سایه رو صحنه برد. موضوع آمیختن شادی و غم دستمایه بسیار مناسبی جهت نوشتمن یک نمایشنامه است و صد البته با حواشی قابل اعتنای رحمانیان این مهم عملی شده است. این همه سوگ و این همه شادی و اینکه چگونه به تلنگری جایشان عوض می‌شود وصف حال سرزمین ما و مردمان این سرزمین است.

«سیاوش خوانی یک نمایش خوب ایرانی»

فروزیه رجبی

چهار فصل زیباست و هر زیبایی علاوه بر زبان کلی سرشار از پرداخت به جزئیات است. بهار را دوست می‌داریم و پائیز را عاشقیم و هرگز با رسیدن زمستان اندیشه مرگ در ما نیست که اولین برف نطفه‌ی امید به بهاری دیگر را در دل ما می‌گذارد.

چرا که هیچ مرگی پایان نیست. شاید این نگرش کلی باشد اگر بگوئیم نگاه شرق کلی گراست و تحلیلش جزئی‌نما و نیز این حرف که در شرق هر چیزی از حیات می‌گوید و هر سخنی ستایش هستی و زندگی است. و حیات آدمی تنها فاصله

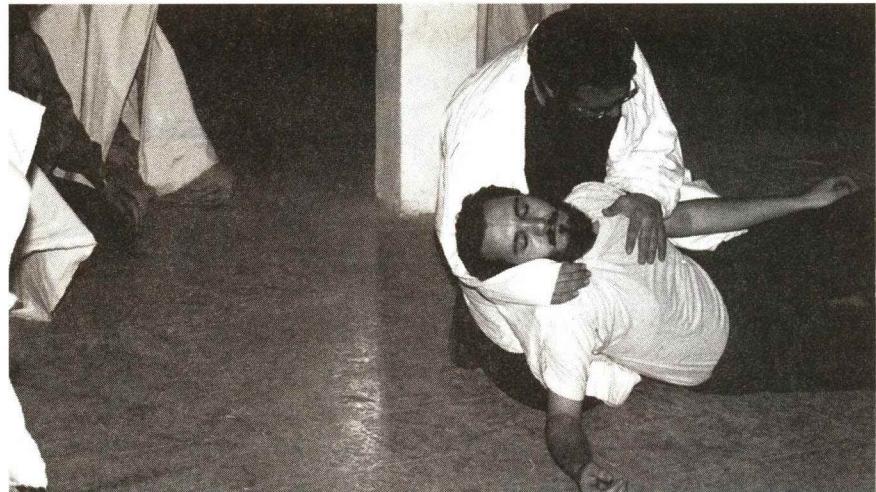
مجلس نامه

"مسافر بی‌توشه" انسان را محک می‌زند.
بازخوانی پرونده یک انسان که در جنگ
دچار فراموشی شده است در واقع افشاری
تلخ شرایطی واقعی از زندگی انسان قرن
حاضر است. گاستون شخصیت اصلی
نمایشنامه وقتی پی می‌برد که در کودکی
پرندگان کوچک را شکار می‌کرده و از
پیرزنها کلاهبرداری می‌کرده، رفتارهای
غیراخلاقی داشته و صمیمی ترین دوستش
را برای بولهوسی فلنج کرده است به کتمان
گذشته خویش برمی‌خیزد.

این سیر دراماتیک هر لحظه با شوکهای
شدید تماشاگران را در جای خود میخوب
می‌کند و محامدی در انتقال این مفهوم
موفق عمل کرده است. البته با توجه به
ویژگیهای غیر استاندارد سالن سایه و
شتاپزدگی در ارائه نمایش اجرا هنوز
ناپخته بود و در بسیاری از موارد بازیگران
در زیر نور مورد نظر قرار نداشتند و
فضای موجود به خاطر اینکه تناتر یک هنر
زنده است روی تکتک بازیگران تأثیر منفی
گذاشته بود و اجرا را دچار مشکل کرده
بود. با اینحال با توجه به شرایطی که از آن
آگاهیم باید به گروه دست مریزاد گفت.

مسافر بی‌توشه

کارگردان

میان پا گذاردن بر جهان تا دست شستن از
آن نیست.

چراکه این فرهنگ نگاه مارابر آنسان شکل
می‌دهد تا ارزش هر چیز را به میزان
حضورش سنجیده باشیم نه میزان زمان
حضورش و نیز در گفتار که در فعل.

هنر شرقی که پیوندی عمیق با زندگانی
دارد در هر مقوله اش به تداوم هستی
می‌اندیشد و هنرمند شرقی و بهخصوص
ایرانی در تمامی زبان‌ها و مقوله‌های
هنری اش و تکتک آئین‌هایش به دنبال
ثبتیت حیات و جاودانگی است. هنرمند
شرقی تفسیرگر نیست که اشاره‌گر است.
نشان‌دهنده است. او نشانه‌ساز است و با
نشانه‌هایش در ایجازی زیبا و سرشار از
معنویت، هر چیزی را به کار می‌گیرد تا
حیات را به انسان‌ها نشان دهد و رسالت
انسان بودن را واگویه کند.

امیر دژاکام با مجلس سیاوش خوانی در
كمال خضوع می‌گوید که ایرانی است و هنر
ایرانی را می‌فهمد و با آن قادر به سخن
گفتن است. مجلس سیاوش خوانی نمایش
است با نگاهی فرهیخته و آگاه به
اسطوره‌ای می‌پردازد که خزانش میلاد
هزار بهار پرغوغاست. سیاوش نماد حیات

محک انسان

سیاوش سپهری
ژان آنور نویسنده فرانسوی در نمایش

علاقه من به تئاتر است

گفتگو با سیاوش طهمورث، کارگردان نمایش چرخه آتش

الله عطاردی

◀ برای دیدن نتیجه هر تغییر و تحولی که در یک جامعه یا در یک صنف و حرفه به وقوع می‌پیوندد، احتیاج داریم که از آن تغییر عبور کنیم. از سال قبل تاکنون، شاهد اجرای تئاترهای مختلفی بودیم و دیدیم که مدیریت هنری مملکت نیز به شکل دیگری عمل می‌کند، اما تا زمانی که نتیجه این تغییرات را نبینیم، نمی‌توانیم درباره این تحولات صحبت کنیم. زمانی می‌توانیم درباره عملکرد مثبت یا منفی مدیریت صحبت کنیم که نتیجه آن را دیده باشیم و این موضوعی است که نیازمند گذشت زمان است.

◆ همانطور که مطلع هستید، قرار است جشنواره امسال به شکل بین‌المللی برگزار شود نظر شما درباره این اقدام و تأثیرات آینده این حرکت چیست؟

◀ بسیار فکر خوبی است، به دلیل اینکه می‌توانیم دایرۀ تجربیات خودمان را وسیع‌تر کنیم و تجربیاتمان را همراه با هنرمندان کشورهای دیگر به تماشا بگذاریم. ما با دیدن نمایشهای دیگران، می‌توانیم چیزهای جدید را بیاموزیم و همچنین چیزهای جدیدی را با تماشاگران خود مطرح کنیم. این حرکت می‌تواند در بهبود ساختار تئاتر آینده مانیز مؤثر باشد.

تئاتر است، نه مسایل بومی و سنتی و غیره. اما دلیل اینکه سعی می‌کنم بیشتر از آئین‌های سنتی و بومی در نمایش‌هایم استفاده کنم، این است که معتقدم ما در ادبیات و در فرهنگ گذشته و آداب و رسوم کشور خودمان، آنقدر مایه‌های نمایشی متعدد داریم که در صورت آن که خوب به

◆ آقای طهمورث، شما نمایش "چرخه آتش" را برای بخش حرفه‌ای جشنواره در درست تمرین دارید، کمی راجع به متن آن برای ما صحبت کنید.

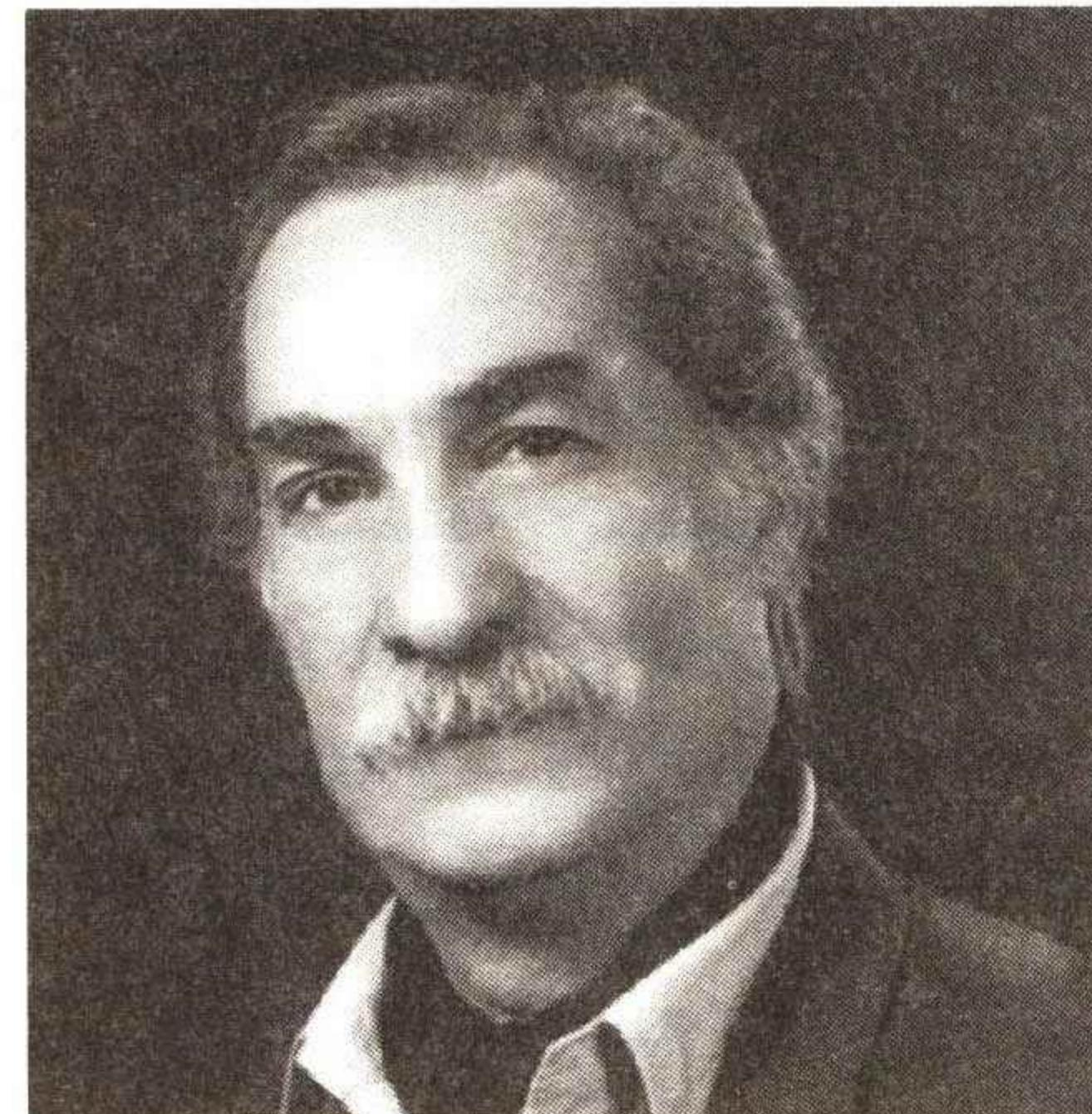
◀ این متن مربوط به مراسم و آئین جنوبی به نام زار است. من طرح این نمایش را با آقای پرویز زاهدی در میان گذاشتم و با هم شروع به کار روی متن کردیم. داستان این نمایش، ماجراجوی جوانی است که گرفتار زار شده است.

◆ آیا در این نمایش هم از شیوه‌های سنتی که کم کم به یکی از مؤلفه‌های آثار اخیر شما تبدیل می‌شوند، بهره گرفته‌اید؟

◀ بله، مسلماً. چون متن، متنی است که ریشه در آئین و آداب و رسوم جنوبی دارد و از سنت‌های بومی بهره گرفته است که جنبه ملی و وطنی دارند. مطمئناً از آئین‌های سنتی نیز در این اجرا استفاده کرده‌ایم. اما شاید به لحاظ تکنیک‌کاری، این نمایش، کمی با اجراهای قبلی نمایش‌های من متفاوت باشد، چون سعی کرده‌ام ابعاد دیگری را نیز در اجرا به آن اضافه کنم.

◆ آقای طهمورث، اصولاً علاقه شما نسبت به سنت‌های بومی و ملی از کجا نشأت گرفته است؟

◀ ببینید، علاقه من بیشتر به سمت و سوی

آنها بپردازیم، می‌توانند احتیاج ما را به دیگران، برطرف سازند. البته این دلیل نمی‌شود تا از کارهای خارجی نیز غافل بمانیم و از آنها استفاده نکنیم. چراکه ما به تکنیک کاری و دیدگاهها و روش آنها، همچنان نیازمندیم.

◆ آقای طهمورث، با توجه به تحولات پیش‌آمده در تئاتر، چشم‌انداز آینده تئاتر را چطور می‌بینید؟

تمرین در تماشاخانه خودگردان

دادو فتحعلی بیگی

- خفه می‌کنم، خفه می‌کنم ... این رضا امیری است که نقش می‌خواند. شیرین مجتهدی هم بجای مصطفی عربزاده دیالوگ می‌گوید، چون او مریض است و نتوانسته سر صحنه بیاید. اینجا تئاتر پارس است. یک تئاتر خودگردان، با درآمدی که تکافوی خرج تئاتر و کارکنان و بازیگرانش را نمی‌دهد ... و این باز مجید جعفری است که نمایش خود را با شرکت همین هنرپیشه‌ها بر صحنه خواهد برداشت. هنرپیشگانی که شمع وجودشان (بی‌هیچ حمایت دولتی) همچنان روشنی بخش صحنه‌های گونه‌ای از تئاتر حرفه‌ای است.

روخوانی بخش پایانی نمایش. اصغر سمسارزاده نقش شاه را دارد از رو می‌خواند. میری هم به عنوان وزیر پوشیده دارد جوابش را می‌دهد. بازیگران دیگر (سعدی افشار، داوود داداشی، علی فتحعلی، ملیحه موسوی و ...) در انتظار نوبت هستند. البته خسته از کار روزانه. این تمرینی است پس از چهار سانس اجرا. اینجا تئاتر پارس است. با همه سوابق و تاریخچه‌اش و خاطراتش. تماشاخانه‌ای که از ساعت ۱۰ صبح الی ۷ شب یکسره باز است تا چهار سانس نمایش پشت سرهم به اجرا در آید و خیل بازیگران را از فروش بلیط بهره نان بخور و نمیری دست دهد.

اینجا تئاتر پارس است. تماشاخانه‌ای در خیابان لاله‌زار. محل تمرین نمایش «هر چی شما بگید» به نوشته و کارگردانی مجید جعفری. قصه نمایش در حول و حوش زندگی پشت صحنه و روی صحنه بازیگران نمایش روی حوضی و لاله‌زار دور می‌زند.

شب از نیمه گذشته. هوا سرد است و تنها منبع گرمی بخش جمع بازیگران، بخاری چوبی است که همه را دور خود جمع کرده. آخر دخل و خرج تئاتر جوابگوی هزینه گازکشی برای تئاتر نیست و این خود باعث سردی سالن و مریض شدن بازیگران و بعضاً فرار تماشاگر می‌شود!

یک طرف تخته‌پاره‌ها کف صحنه ریخته‌اند و منتظر سوختن، یک طرف دکورهای تئاتر بر دیوار تکیه زده‌اند. در طرف دیگر طفل شیرخوارهای در بغل مادرش جیغ و داد می‌کند. گفتم این طفل معصوم را چرا در این سرما آوردۀای! مادر می‌گوید: پیش کی بگذارم؟

می‌پرسم: در این نمایش نقش دارید؟ جواب می‌دهد: بله، من هم بازی می‌کنم.

هنرپیشه‌ها روی نیمکت و مبل و صندلی‌های زهوار در رفتۀ نشسته‌اند برای

تکس از تمرین است

دست یافتن به وحدت در صحنه

حسن دولت آبادی

قهرمانی از جوانی و معصومیت تا پیری و
فساد تجمع می‌یابند».

همچنین استفاده آزادانه و در عین حال
آگاهانه از همه ابعاد صحنه و در زمانها و
مکانهای مختلف به گونه‌ای که در خدمت
مفاهیم نهفته در متن باشد تأکیدی بر
اندیشه شکسپیر.

صحنه‌های کوتاه نمایشنامه در اجرا نیز به
گونه واحدهای ساختاری عمل کنند. در این
نمایش توجه به حرکت معطوف
است و زمان و مکان به سرعت
و متناسب با متن تغییر
می‌یابند. استفاده از لحن متنوع
و گرایش از جدی به کمدی یکی
دیگر از همسویی‌های اجرا با
نمایشنامه است.

با توجه به اینکه کریمی حکاک
در آغاز حضورش بر صحنه
همچنین اظهار داشت که شاهد
آخرین تمرینهای ما خواهد
بود، انتظار می‌رود پس از طی

تمرینهای پایانی، اجراهای اصلی این
نمایش با کاستن از موسیقی مناسب و
توجه مجدد به بازی برخی از بازیگران از
جمله بازیگر نقش شاه بر استحکام اجرا
افزوده خواهد شد.

تنوع و نوآوری در میزانسن، نه تنها
ایستایی اجرایی این متن کلاسیک و پرکلام
را مانع می‌شود، که توجه به انعطاف در
حرکات بدنی، استفاده از اختلاف سطح و
جابجایی‌های مطلوب، جذابیتی متناسب با
اثری از آثار شکسپیر را می‌آفریند.

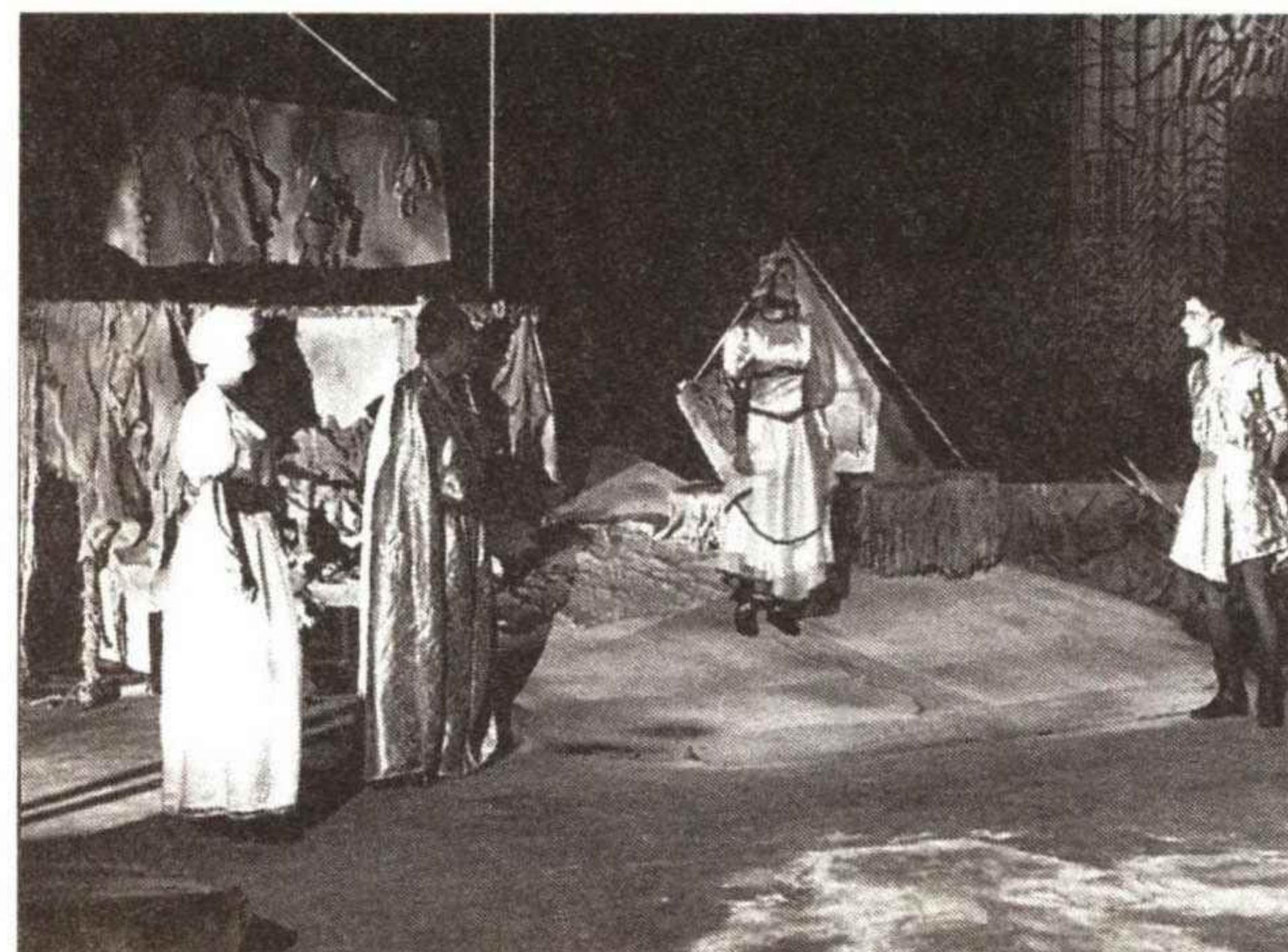
گزینش مناسب بازیگران و توجه به بازی
آنان باعث گردیده تا ارتباط لازم مخاطبین
با آنها برقرار شود و از همان لحظات

« محمود کریمی حکاک » در نمایش «رؤیای
یک شب نیمه تابستان » با به کارگیری
اصولی و آگاهانه از استعدادهای بالقوه
بازیگران جوان، اجرایی جذاب و شایسته
نمایشنامه‌ای از شکسپیر والامقام را ارائه
داد و اثبات کرد که استعدادهای خوبی،
به‌ویژه در میان دانشجویان و
فارغ‌التحصیلان جوان تئاتر وجود دارد که
کارگردان آگاه قادر به بهره‌گیری اصولی
از این استعدادها خواهد بود.

آنگاه که کریمی حکاک قبل از
شروع نمایش بر صحنه ظاهر شد
و ادعا کرد که: «اجرایی نو و با
نگرشی نوین از این اثر شکسپیر
ارائه خواهد شد.» توقعی خاص را
در مخاطبین حاضر در سالن
ایجاد کرد و در ادامه و طی اجرای
نمایش، تا حد بسیاری این اظهار
نظر را اثبات کرد.

اجرای وی نیز با ایجاد تنوع در
نوع ایجاد حرکت و بازی سه

گروه «پریان»، «کارگران» مجری نمایشی که
در حضور شاه اجرا می‌شود و اشخاص
اصلی یعنی «عشاق» علیرغم کثرت
آشکارشان نهایتاً وحدتی که متن این اجرا
می‌طلبد را حاصل می‌کنند.

آغازین به شخصیت‌های ملموس آشنا و
متنوع بدل گردند؛ آنگونه که: «بازیگران
فراوان نمایشنامه‌های شکسپیر به صورت
شخصیت‌های دقیقی تراشیده شده‌اند و در
پنهانی از نادانی و حماقت تا فرمانروایی و

این جشنواره متفاوت است

۵ سؤال، ۵ جواب از هنرمندان خیابانی جشنواره هفدهم

گزارشگر: وحید لک

- اندیمشک
- ۱- با چه وسیله‌ای به تهران آمدید و آیا از طرف اداره کل شهرستان خود حمایت مالی شدید؟
- با قطار آدمیم و در رستوران قطار روی زمین نشستیم.
- ۲- اقامت در هتل به چه صورت بوده است؟
- راضی هستیم و تشکر می‌کنیم.
- ۳- درباره نمایش خود مختصراً توضیح دهید؟
- معضل ما معضل روز است، گفتار ساده و زبان طنز گزندۀ و مخاطب خود اجرا کننده است.
- ۴- جشنواره هفدهم را چگونه می‌بینید؟
- جشنواره امسال بسیار بد بود، گرچه بین‌المللی بود ولی هدف چیست، مگر نباید واقعاً دانشجوی تئاتر کارها را ببیند من شهرستانی پشت درهای بسته می‌مانم و در این حال چه تبادل نظری بین گروهها می‌تواند برقرار کند.
- ۵- آیا نظراتی برای بهتر شدن کارناوال اختتماً دارید؟
- حضور کلیه گروههای شرکت کننده، دیدن لباسها، رنگهای مختلف باعث زیبایی کارناوال است.
- *****

- نقل روزگار: رضا روان
- از همدان
- ۱- با چه وسیله‌ای به تهران آمدید و آیا از طرف اداره کل شهرستان خود حمایت مالی شدید؟
- از طرف اداره کل هیچ کمکی به ما نشد و با وسیله شخصی به تهران آمدیم.
- ۲- اقامت در هتل به چه صورت بوده است؟
- هتل خیلی خوب و سرویس مرتب برای سخنرانی‌ها.
- ۳- درباره نمایش خود مختصراً توضیح دهید؟
- کار ما یک کار رئالیستی است که مشکلات جامعه، آلودگی هوا و مشکلات جوانان و بیکاری را مطرح می‌کند و دیالوگهای نمایش باعث جذب مخاطب شد.
- ۴- جشنواره هفدهم را چگونه می‌بینید؟
- امسال جشنواره نسبت به پارسال خیلی خوب بوده و من سعی کردم همه کارها را ببینم و خصوصاً اینکه جشنواره بین‌المللی شده است.
- ۵- آیا نظراتی برای بهتر شدن کارناوال اختتماً دارید؟
- ذوق و سلیقه مسئولین را نشان می‌دهد که با قبل متفاوت است و تبلیغ خوبی برای جشنواره
- خواستگاری: محسن پوشایی از

پیشینه شانزده دوره جشنواره تئاتر فجر

سیدوحید ترحمی مقدم

نامه به بولتن

بسمه تعالیٰ

تهران: ۷۷/۱۱/۱۲

سردبیر محترم مجله نمایش
با سلام و آرزوی توفيق جنابعالی و
همکاران ارجمند خواهشمند است دستور
فرمائید نسبت به درج تکذیبیه به شرح زیر
در ارتباط با مطلب «علم بهتر است یا ثروت»
مندرج در صفحه ۹ بولتن شماره ۶ هفدهمین
جشنواره بینالمللی تئاتر فجر اقدام
مقتضی به عمل آید موجب امتنان خواهد
بود.

برخلاف اظهارات آقای حسین عباسی
کارگردان نمایش کوسه‌گلین در مورد عدم
دریافت هر نوع کمک مالی از طرف اداره کل
فرهنگ و ارشاد اسلامی استان زنجان
بدینوسیله اعلام می‌نماید که تمام هزینه‌ها
از محل اعتبارات اداره کل توسط اینجابت و
یا سرپرست گروه آقای ناصر مقدم
پرداخت شد و کلیه فاکتورها و لاشه
بلیطهای خریداری شده جهت عزیمت به
تهران و بلیطهای برگشت گروه به زنجان
موجود و مدارک در صورت لزوم ارائه
خواهد شد و مطالب اظهار شده توسط
نامبرده تکذیب می‌گردد.

با تقدیم احترام
صدیقه شریف پور
کارشناس مسئول هنرهای نمایشی
اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی زنجان

جشنواره	پانزدهم	شانزدهم
تاریخ برگزاری	۱۳۷۵ الی ۱۰ اسفند	۱۳۷۶ الی ۲۶ بهمن
گروه متقاضی	۲۳۰ نمایش	۴۱۲ نمایش
متن‌های پذیرفته شده	۱۵۸ نمایش	۷۸ نمایش
گروه شرکت کننده	۸۶ نمایش	۸ نمایش
بخش‌های مختلف جشنواره		۶ بخش
گروه متقاضی بخش خیابانی	مسابقه ۳۸ نمایش	مسابقه ۳۱ نمایش
متن پذیرفته شده	ویژه ۱۰ نمایش	ویژه (حرفه‌ای) ۱۲ نمایش
گروه شرکت کننده	میهمان ۳۸ نمایش	جوان (دانشجویی) ۱۰ نمایش
هیئت داوران	جشنواره جشنواره‌ها ۱۲ نمایش	جشنی شامل: نقالی، تعزیه، خیمه‌شب‌بازی
منتخیین جشنواره بخش مسابقه	۶۵ متن	۶۵ متن
منتخیین جشنواره بخش خیابانی	۳۸ متن	۳۸ متن
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	۱۱ نمایش	۱۸ نمایش
منتخیین کابون ملی منتخبین (ویژه)		تهران ۱۱ نمایش
منتخیین کابون ملی منتخبین (ویژه)		شهرستان ۷ نمایش
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	بخش مسابقه ۵ نفر	بخش مسابقه ۵ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	خیابانی ۳ نفر	خیابانی ۳ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	بازیگر مرد ۴ نفر	۳ نفر بخش ویژه
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	بازیگر زن ۴ نفر	بازیگر مرد ۴ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	کارگردانی ۲ نفر	بازیگر زن ۵ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	تقدیر کارگردانی ۱ نفر	کارگردانی ۴ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	بازیگر خردسال ۱ نفر	تقدیر کارگردانی ۳ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	بازیگر مرد ۲ نفر	بازیگر خردسال ۱ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	من ۲ نفر	بازیگر زن ۲ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	بازیگر مرد ۵ نفر	بازیگر مرد ۶ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	کارگردانی ۳ نفر	کارگردانی ۴ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	من ۴ نفر	کاربرگزیده ۱ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	جدایت‌های اجرائی ۱ نفر	تقدیر پیشکسوتان ۷ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	تقدیر کابون ملی منتخبین (مسابقه)	مرد ۱ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	تقدیر کابون ملی منتخبین (مسابقه)	زن ۱ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	تقدیر کابون ملی منتخبین (مسابقه)	من ۱ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	تقدیر کابون ملی منتخبین (مسابقه)	کارگردان ۲ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	تقدیر کابون ملی منتخبین (مسابقه)	مرد ۵ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	تقدیر کابون ملی منتخبین (مسابقه)	زن ۱ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	تقدیر کابون ملی منتخبین (مسابقه)	من ۱ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	تقدیر کابون ملی منتخبین (مسابقه)	۱۷ تالار
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	تقدیر کابون ملی منتخبین (مسابقه)	زبان و هویت در تئاتر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	تقدیر کابون ملی منتخبین (مسابقه)	۱۰ نفر
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	تقدیر کابون ملی منتخبین (مسابقه)	۳ نفر از فرانسه
منتخیین کابون ملی منتخبین (مسابقه)	تقدیر کابون ملی منتخبین (مسابقه)	۱۰ شماره

Whatever You Say

"Pars" is a theatre where "Whatever You Say", directed by M. Ja'fari, is rehearsed. Every evening, four performances are given in this old theatre which has the least facilities.

The troupe rehearses after the performances. Selling tickets is the only source of income for the actors who are not supported by the government and still continue their theatrical career.

The Midsummer Night's Dream

Karimi Hakkak, by employing young actors, has presented an absorbing performance of "The Midsummer Night's Dream" by Shakespear. Karimi Hakkak said that he would present this drama with a new approach. The function of the well chosen actors is patent in establishing the relationship with the audience. Shakespear's thought has been taken into consideration in staging this drama.

An Interview with Those Participating in the 17th Street Theatre Festival

- R. Ravan, from Hamedan, states that "The Time's Narration" is a realistic production treating the society's problems. According to him, the 17th Fajr Theatre Festival has improved in comparison with that of last year.
- A. Hamidian, from Boroujen and the director of "Sanjeh and Sanjehzani", points out that their production is a rite presenting the traditions of Bakhtiari.
- M. Puoshaei, from Andimeshk, has directed "Courtship". He says that the play deals with today's problems.

The Fifteenth

330 theatrical troupes applied for the Fifteenth Fajr Theatre Festival held from Feb. 22 to Mar. 1. 158 plays were accepted. 11 productions were performed by street theatrical troupes. Five critics of the contest section selected the following as the bests of the festival: four actresses, four actors, two plays, three stage directors, and two directors. Three critics of street theatre section chose three directors and four plays as the bests of this section.

The Sixteenth

412 theatrical troupes applied for the 16th Fajr Theatre Festival (Feb. 6-16). 78 plays were accepted for the festival. 38 out of 65 plays were accepted for street theatre section. 11 and 7 plays respectively from Tehran and other cities were performed by the street theatrical troupes. In the conference on "Language and Identity in Theatre," ten speakers made speeches. Ten issues of the bulletin were also daily published. Four actors, five actresses and four directors were selected as the bests of the festival. In the street theatre section, six actors, four plays, and three directors were chosen as the bests.

- An Interview with Mr. Tahami**
- Majlis Nameh**
- Siavosh Khani**
- The Traveller Without Provisions**
- An Interview with S. Tahmoures**
- Whatever You Say**
- The Midsummer Night's Dream**
- An Interview with Those Participating in the 17th Street Theatre Festival**
- Report on 16 Fadjr Theatre Festivals**

Namayesh

The 17th International Fadjr Theatre Festival
Tehran, 21st January to 4th February

General editor:**Laleh Taghian**
 Cast: **F. Kobarian, Sh.Yoosefi, F.Shafie, L.Minaie, F. Sarmadi, S.Khodaparasti**

An Interview with Mr. Tahami

Mr. Tahami believes that the achievements of art therapy must be taken into consideration since they can play a significant part in the dissemination of art and culture and the recovery of the prisoners. According to him, "The Sea" is an instance of such works which have good results.

The annual theatre festival in prisons is meant to improve the prisons and prisoners.

Majlis Nameh

M. Rahmanian is a good author who has proved to be a skilful director by staging Majlis Nameh. M. Rahmanian has created a novel and original production by treating the concepts found in Tâzieh. In fact, he has a new approach while observing the characteristics of the traditional dramatic arts.

Siavosh Khani

A. Dezhakam in " Siavosh Khani " implies that he is Iranian and knows Iranian art. This play is a highly sophisticated approach to mythology and treats death using the language of life.

Throughout this play, man and eternity are dealt with, which is characteristic of the Eastern art. " Siavosh Khani " is regarded as the most Iranian performance in recent years.

The Traveller Without Provisions

Jean Anouilh, the French author, tests man in his work, "The Traveller without Provisions." M. Mohamedi, the experienced director from Iran, is successful in conveying such a concept. This performance, in spite of the undesirable circumstances of Sayeh Hall, is on the whole acceptable.

An Interview with S. Tahmoures

"The cycle of Fire" is a play of rites and rituals called "Zaar" in the south of Iran. It deals with a young person suffering from Zaar. Tahmoures says that since the story is an adaptation of rites in the south of Iran, he has employed the traditional methods for performing it. He maintains that our culture, classical literature, and customs abound in dramatic rites which can provide us with a lot of dramas. He points out that although we still need to be well-informed of the theatrical techniques and points of view, we can refer to our own traditional rites as subject matters.